

Opprør.

MEDLEMSBLAD FOR RØD VALGALLIANSE NR 6 1996

– Hvor ble det egentlig av femmer'n min? lurer Finn Olav Rolijordet på. Les baksida

Hvordan skal vi oppsummere heismontørstreiken? Opprør snakka med Terje Skog på side 4

Bare 72 personer har bedt om å få se mappa si. Mannen til venstre er nok fornøyd med det? Se side 9

SKOLESTART

Rød Ungdom aksjonerer for gratis lærebøker til alle elever. 19. august tok de seg inn i bokhandlere i både Oslo og Drammen. Skolebøkene fikk ny pris: kr. 0,-, som en protest mot angrepet på retten til gratis utdanning. Denne aksjonen er oppsummert på side 11

INNSAMLING

Støttetieren til Rød Ungdom er klar. Rød Valgallianse har garantert for et kjøp for 100 000 kroner! Hva i all verden skal RU med så mye penger, undrer intervjueren på side 11

BLADMELDING

Eit nytt blad dukka overraskande opp i postkassa. «Venstre Om!» er gjeve ut av Revolusjonært Forbund i Bergen. Vår meldar stiller ein del grunngeivne spørsmål på side 9

Revolusjonær pølsegrilling ...

en forsinka rapport fra pinseleir på Vestlandet

I pinsen arrangerte Rød Ungdom og den nyinnmeldte RV gruppa Revolusjonært Forbund pinseleir for revolusjonær ungdom i Bergen. Aslak Myhre oppsummerer på midtsida.

– Nasjonene lever kort i historisk perspektiv

– Et hovedpoeng er at nasjonene er en integrert del av en grunnleggende historisk prosess, sier Jørn Magdahl om sitt nye hefte, «Ja, vi elsker ... ?» hvor han tar for seg det nasjonale spørsmålet. – Nasjonene vokser fram som en viktig del av den moderne utviklinga. Dermed polimiserer jeg på

den ene sida mot en ide om at nasjonene er gamle, slik Arne Byrkjeflot gjør seg til talsmann for i en artikkel i Røde Fane, og på den andre sida polemiserer jeg mot folk som Thomas Hylland Eriksen og Trond Berg Eriksen som hevder at nasjonene er noe folk skaper når de har bruk for det -

som hvilken som helst annen kollektiv identitet. Dersom du betrakter nasjonene som et overflatefenomen, spiller du altfor lett ballen over til høyrenasjonalistene, sier han.

Se side 5

Returadresse: Rød Valgallianse
Osterhaus gate 27, 0183 Oslo

C-BLAD

Opprør

MEDLEMSBLAD FOR RØD VALGALLIANSE

Ansvarleg redaktør:
Tor Otto Tollefsen

Redaksjon:
Harald A. Selvær og Torgny Haasås

Adressa til Opprør:
Osterhausgate 27, 0183 Oslo.
Telefon 22 98 90 58
Telefaks 22 98 90 55

Raud Valallianse, Osterhausgate 27, 0183 Oslo
Telefon 22 98 90 50
Telefax 22 98 90 55

Bladbunad og ombyrting: Tor Otto Tollefsen
Trykk: Oslo Avistrykkeri, Oslo

Likevel ett revolusjonært parti i Norge?

INNLEGG

I MER ENN 5 år fra høsten 1989 diskuterte den revolusjonære bevegelsen i Norge hva slags partiorganisering som var ønskelig og mulig. Dette var en nødvendig, men for mange av de impliserte også en temmelig smertefull prosess. Underveis blei det avklart at RV gikk fra å være en valgallianse til et sjølstendig revolusjonært parti med en allsidig politikk og praksis. Det blei samtidig klart at en del forlot AKP for å satse alle kreftene på RV - mens det gjenværende AKP både ville satse videre på sitt eget kommunistparti, og på å delta som individuelle medlemmer i RV.

For ledelsen i RV har det i denne landsmøteperioden vært nødvendig å forholde seg til denne gitte virkeligheten. Det har bl.a. betydning at vi ikke har ønska å ytre noe som stiller tvil ved AKPs rett til å bestemme sin egen eksistens, og at vi ikke har villet føre diskusjonen om partiprojekt på en måte som kunne gjøre det vanskelig for et Rød Ungdom i framgang å forholde seg til to moderpartier samtidig.

Da vi la opplegget for høstens landsmøtebevegelse beslutta vi også at vi ikke ville forsere fram noen diskusjon om organisatorisk samling i ett revolusjonært parti. Sjøl har jeg forøvrig holdt en rekke innledninger om hva slags revolusjonært parti som trengs i Norge - og hvor jeg mener RV anno 1996 står i dette bildet.

Nå viser det seg at diskusjonen om «hva slags parti» på ny reises med større tyngde fra AKP og Rød Ungdom:

- AKP vil, om jeg har tolka signalene riktig, ta initiativ til en diskusjon om «et rekonstituert kommunistparti».

- AKP har som en del av sin partibyggingstrategi verva mange av «de eldre» (dvs. temmelig unge) RU'erne til AKP - og vil etter sigende fortsette med det.

- Rød Ungdoms landsmøte har bestemt at det ønskes en diskusjon om behovet for et kommunistparti. Rød Ungdom mener det ikke fins noe sånt parti i Norge i dag. AKP står nærmest, men det trengs en samling av flere krefter. Den nye ledelsen vil ha et bedre samarbeid med RV.

I denne situasjonen trur jeg det er nødvendig at diskusjonen om «hva slags parti» også føres i og med RV. Ikke minst trur jeg det vil være bra om Opprør som det samlende organet for de fleste revolusjonære i Norge, blir et viktig forum for denne debatten.

Sjøl går jeg ikke med blanke ark til en sånn diskusjon, sjøl om jeg nok har et tvisyn på enkelte av de spørsmåla som blir diskutert:

- Jeg mener som før at målet må være ett revolusjonært parti i Norge.

- Skal vi få til dette må vi skynde oss langsomt - dvs. jobbe i retning av et slikt parti, men helst ikke tvinge «ett parti» på betydelige grupper.

- Siden det grunnleggende problemet både i AKP og RV er det jeg i ulike sammenhenger har kalt (det politiske, ikke først og fremst biologiske) «generasjonsproblemet», er det nødvendig at en ny generasjon av revolusjonære spiller en stadig viktigere rolle.

På den annen side har ikke den nye generasjonen av revolusjonære aleine de røttene i arbeiderklassen og de viktige bevegelsene som er nødvendig for å motstå sekterisme. «Ungdommens kommunistparti» er dødfødt. De unge må bidra innafor et samla revolusjonært prosjekt.

- For et AKP med mål ut over over rein

RV-leder Jørn Magdahl

sjøloppholdelse, er det i lengden uholdbart at det er et annet revolusjonært parti (RV), som er på den arenaen som syns. Når resten av arbeidet er som stille motor i frontene, så blir summen at det er dårlige odds for egen butikk.

- RV har sin styrke i stor tillit (som parti) blant folk - som det må bygges videre på. Svakheten til RV viser seg i forhold til behovet for et allsidig utenomparlamentarisk arbeid. Aktivistene i RV trenger å forene seg med aktistene innafor de andre revolusjonære organisasjonene i Norge.

- En rekke mindre grupper (AMG, Revolusjonært Forbund i Bergen, «Revolusjon», «Sosialistisk Offensiv» og dessuten enkelte NKP'ere og IS'ere), deltar i det RV som på det siste landsmøte stilte som mål å bli til «et samlende revolusjonært parti». Disse bør også hjemme i et «nytt» revolusjonært parti i Norge.

- Samling i ett revolusjonært parti kan ikke være en ensidig organisatorisk prosess, men må ha et grunnlag i enighet om de aller viktigste strategiske spørsmåla. Fellestrekk f.eks. ved programmet til AKP og RV viser at dette er mulig. På den ene side er det nødvendig å være stramme på en del grunnleggende analyser (f.eks. når det gjelder statens klassekarakter, lærdommene om nødvendigheten av demokrati un-

der sosialismen og på mange andre områder. Mer om dette, som kan trenge sin egen artikkel, ved neste korsvei). På den annen side må de avvises som allerede i utgangspunktet vil senke takhøyden og kreve enighet om alt mulig. Det viktigste er et klima for analyser og debatt som evner å skape større klarhet - og dermed større enighet - om viktige strategiske spørsmål.

- Når Rød Ungdom snakker om nødvendigheten av et «kommunistisk parti» må utgangspunktet være at det ikke dreier seg om et stalinistisk parti med forbud mot ulike (tidsavgrensede) politiske tendenser - og med supersentralisme.

- Det må være mulig å styrke partiet som et parti med mange (kollektiver av) skolerte aktivister med høye krav til innsats (arbeidmessig og økonomisk), som i en tradisjonell leninistisk partimodell - samtidig som det er god plass for partimedlemmer med mer avgrensa innsats (som i RV, og vel også AKP, i dag). Jeg ser ingen grunn til å hive ut dem som ikke er superaktivister - tvert om vi trenger flere av dem også.

Men partiet må aldri mer bli en plass hvor intern retorikk og ritualer, blir viktigere enn å stå fram utad med «hele» politikken.

- Lenins partimodell var grunnlagt på ideen om at «partiet må tilføre arbeiderklassen den sosialistiske teorien utafra». Dette må problematiseres. Gjennom dype røtter i arbeiderklassen og de folkelige bevegelsene må partiet bidra til at felles kamperfaringer kan omskapes til teori for denne klassen og disse bevegelsene.

- I et land som Norge nå, er stien mellom tilpassing og formålsløs sekterisme temmelig smal. Det er ingen kunst å holde på sin revolusjonære dyd. Problemet består i å være i de de breie bevegelsene (fagforeningene, miljøbevegelsen, «kvinner på tvers» etc.), og bidra til å gi retning til oppbrudd fra høyresosialdemokratiet og det bestående, uten å miste perspektivet. Det høres kanskje ikke så vanskelig ut, men «m-l-bevegelsen» klarte det aldri.

Jørn Magdahl

Kva vil vi med Opprør?

Opprør er medlemsavisa til ein organisasjon i ei byggingsfase. Raud Valallianse er - og er ikkje - eit parti i den norske forståinga av ordet. Blandt medlemmane er meiningane mange og usemja stor når det gjeld framtida.

Det knyttar seg gjerne forventingar til ein ny redaktør i slike tider. Kva politiske prioriteringar og retningar ønskjer han å gå opp? Kva kan RV-arar over heile landet vente seg av denne avisa frametter?

Eg trur svara på spørsmåla ligg i sjølve utvekslinga mellom leiinga, redaksjonen og medlemmane. Dersom det finnest ein aktiv organisasjon, med eit aktivt grunnplan, vil det vera mogleg å føra ein dialog omkring retninga til medlemsavisa.

Mange vil nok søke å leggje premissane for korleis medlemsavisa skal redigerast. Det er ingen grunn til å vera lei for ei slikt ønskje. Det er heilt naturleg. Og det er heilt lovleg. Og det er i høgste grad ønskjeleg.

For tida finnst det ingen organisert redaksjon kring den nytilsatte redaktøren. Det kan vera synd, men det opnar óg for nye moglegheiter. Dei som ønskjer å påverke retninga til dette bladet kan faktisk berre melde seg på, det er førebels ikkje kamp om plassane!

Tor Otto Tollefsen
redaktør

inviterer til
Kvinner på tvers

Landsomfattende kvinnekongress

14. og 15. september 1996

Samfunnshuset, Oslo

http://www.fb.no/fb/kvinner_paa_tvers

RV klager Dagbladet til Pressens faglige utvalg

**STORT &
SMÅTT**
Faglig grunnkurs

Hordaland RV starter i september et kurs for unge i fagbevegelsen. Revulosjonært Forbund sin inntreden i RV, har bidratt til at unge arbeidere får tilbud fra RV om skoleing og fagbevegelsen. Faglig leder i RV, Terje Kollbotn, er av de som har bidratt til kurset. Erfaringene vil bli oppsummert og gjort tilgjengelig for andre i RV.

Mere studier i Bergen

Bergen har RV har gjort et stort innhogg i opplaget vårt av studiesirkelen om prinsipprogrammet. 48 hefter har laget kjøpt til studiesirkelene sine. Det jobbes også med en ny RV-grunnsirkel i Bergen.

Flere medlemmer.....

1.halvår har 870 personer betalt medlemskap i RV. Dette er flere enn på samme tidspunkt i fjor. Optimistene blandt oss tror vi kan nå målsettingen på 2.200 medlemmer innen landsmøtet 97.

Flere medlemmer.....

Risør RV har tredoblet sitt medlemstall i forhold til 95, fra 5 til 15. Bra jobba!

Flere medlemmer.....

Ålesund har også gjort det bra i vervekampanja og er notert hos oss med 7 nye medlemmer i mai.

Nytt opplag?

Jørn Magdahl sitt hefte om det nasjonale spørsmålet, er snart utsolgt fra RV sentralt.

Trykkes nå

Peder Martin Lysestøl sitt studiehefte «Oppløsningen av Jugoslavia» blir nå trykket som hefte. Interessen for spørsmålet, gjør at RV vil utgi sirkelen som hefte. Tidligere har en kopiutgave vært tilgjengelig.

Stortingsvalget 97.

RVs nestleder Charlotte Kristiansen er villig til å toppe lista i Troms. Mange ønsker seg også Mads Gilbert, som gjorde et godt fylkestingsvalg i 95. RV har to representanter i Troms fylkesting. Det er ikke nedsatt noen nominasjonskomite enda i fylket, og de formelle hendelsene er ikke gjort.

RV-møte i Kirkenes

Erling Folkvord reiser 18. september til Kirkenes. Han skal blandt annet informere RV-ere og andre interesserte om erfaringene fra en reise i øst med Stortingets finanskomite om utviklingen av Barentsregionen.

Torgny Hasås

S Tirsdag 6. august 1996

RV-POLITIKER BRUKTE HEROIN

Smadret av kranbil

En kvinne mistet livet og tre ble skadd – en 15 år gammel jente svært alvorlig, da en personbil kolliderte med en kranbil på E6 rett nord for Minnesundbrua i går ettermiddag.

Av HELENE SANDVIG

Kvinnen som omkom var passasjer i personbil. Det var i alt tre personer i bilen, den omkomne kvinnen, en jente og en mann. Den 15 år gamle jenta ligger hardt skadd på Ullevål sykehus. Tilstanden er ustabil. Kranbilfore-

ren og mannen i personbilen pådro seg lettere skader. Begge ble fraktet til Sentralsykehuset i Akershus.

Ulykken skal ha skjedd da personbilen forsøkte å unngå frontkollisjon med kranbilen. Vitner forklarte at kranbilen

først kom over i motsatt kjørebane. Føreren av personbilen sa hva som var i ferd med å skje og vengte derfor over i motsatt kjørefelt for å unngå sammenstøt, men mislyktes, opplyser lensmannsforstebetjent Olav Resaland, ved Eidsvoll og Hurdal lensmannskontor.

Dagbladet

Siktet for heroin-smugling for over ti mill. kr

En heroinsiktet RV-politiker i Oslo har i politihør erkjent at han regelmessig har misbrukt heroin. I går ble siktelsen mot RV-politikeren og tre nederlandske kvinner utvidet til å gjelde innførsel og oppbevaring av hele fem kilo heroin – til en verdi av over ti millioner kroner.

Av KJERSTI SKOTHEIM og JØRGEN TANGNES

RV-politikeren og nederlenderne ble i går varetektsfengslet for ytterligere fire uker med brev- og besøkskontroll.

Det var i slutten av april og på tips fra dansk politi at RV-politikeren og to kvinnelige narkotikakurere ble pågrepet i politikeren's leilighet i Oslo. Den tredje kvinnelige narkotikakurere ble pågrepet av politiet på vei ut av Norge med vel ut av Norge med 100 000 kroner skjult på kroppen.

Stort beslag

I forbindelse med pågripelsen ble det beslaglagt tre kilo heroin og 300 000 kroner i kontanter i leiligheten til RV-politikeren's kjæreste i Oslo. Ytterligere 400 gram ble beslaglagt i hovedstaden.

Korsetter

Mens politikeren først ble siktet for innførsel og oppbevaring av tre kilo heroin, ble siktelsen utvidet til å gjelde fem kilo da

den 47-årige politikeren og de tre narkotikakurere ble varetektsfengslet for fire uker i går. Fem kilo heroin har en verdi på over ti millioner kroner. Prisen avhenger av renhetsgraden og hvor store kvanta som selges. Ifølge politiet skal RV-politikeren ha stått som mottaker av stoffet som de tre kvinnelige narkotikakurere smuglet til Norge fra Nederland i spesielle korsetter. Til sammen skal de siktede kvinnene ha foretatt fem smuglingsturer i perioden fra desember 1995 og fram til pågripelsen.

Også RV-politikeren's venninne har tidligere vært fengslet i denne saken, men er nå løslatt og ute av saken.

Nekter skyld

Til politiet har RV-politikeren, som nekter straffskyld, forklart at han trodde kvinnene kom til Norge for å prostituere seg og at han ikke har noe med de fem heroinpartiene å gjøre.

Politiet på sin side mener nordmannen og nederlenderne inngår i en større heranlig, og at stoffet var ment for salg i den norske hovedstaden.

Foruten tre kilo heroin og 300 000 kroner i kontanter, har politiet

Overtramp: Faksimile av Dagbladets oppslag 6. august, etter at nye journalister hadde tatt saka og ikke gjort seg kjent med RVs tidligere dementi.

Rød Valgallianse har klagd Dagbladet inn for Pressens faglige utvalg (PFU) på grunn av måten de har brukt uttrykket RV-politiker på i forbindelse med en svært alvorlig narkotikasak. Dagbladet har hatt to oppslag om saken. Det første var 13. mai.

I overskriften påsto avisa at en RV-politiker var siktet i en heroinsak. Nå i august hadde Dagbladet et nytt oppslag om saken i forbindelse med at det var et nytt fengslingsmøte hvor fengslinga for de arresterte ble forlenget. Denne gangen var "RV-politikeren" blitt misbruker. Ikke mindre enn 14 ganger ble uttrykket RV-politiker brukt i teksten.

Personen som er arrestert er med-

lem i RV, men har ikke hatt noen verv som det med en viss rimelighet kan kalles RV-politiker på nesten ti år. Dagbladet ble gjort oppmerksom på dette etter det første oppslaget, men tok ikke inn dementi eller trykte pressemeldinga som RV sendte ut i forbindelse med saken.

Nye journalister

Da saken kom opp igjen i august var det nye journalister som hadde overtatt. Hun som ringte for å intervju RVere om saken, journalisten mente hun visste hvem den fengslede var og spredde navnet på en bestemt person som absolutt går under betegnelsen RV-politiker. Dette var helt feil person.

Journalisten var ikke uten videre villig til å godta RVernes versjon av saken, hun stolte mer på Dagbladets kilde som sannsynligvis var en politikkilde.

Leder i Oslo RV Olaf Svorstøl skrev et innlegg til avisa hvor han prøvde å påpeke de feilene Dagbladet hadde begått. Dagbladet tok ikke inn innlegget, men nøyde seg med en liten notis som rettelse som på ingen måte sto i forhold til det oppslaget saken hadde fått. RV har derfor klagd Dagbladet inn for PFU på grunn av en rekke brudd på publiseringsreglene i "Vær varsomplakaten".

Lund og narkotikasaken

Det var 13. mai at saken sto i avisa. 8. mai ble Lundkommisjonens innstilling offentliggjort. 9. Mai hadde RV-leder Jørn Magdahl og stortingsrepresentant Erling Folkvord en særdeles vellykka pressekonferanse utenfor politihuset hvor de krevde at overvåkingpolitiet skulle nedlegges og innsyn i mappene. Dette var svært dårlig propaganda for politiet, og noen få dager etter lekker altså nyheten om

"RV-politikeren" til avisene. Gjennom samtaler med journalister har det kommet fram at det er kilder i politiet som har lekka opplysninger. Opplysningene har altså ikke kommet fra advokaten eller kjente av han som er fengsla. At de to hendelsene faller så nær hverandre i tid kan selvfølgelig bare være en tilfældighet.

Det var flere journalister som fikk det samme tipset, men det var bare Dagbladet som valgte å trykke det som om det var sant. NRKs distriktsending i Oslo Østlandssendinga hadde en melding som baserte seg på Dagbladet, men tok den av med en gang de ble informert om at nyheten baserte seg på feilaktige opplysninger.

Nytt RV-hefte om kvinner og økonomi

«Arbeiderpartiet - en fare for norske kvinner» heter et nytt hefte som RVs stortingsgruppe har gitt ut.

Det er et hefte om hvordan spesielt kvinner rammes av utviklinga i norsk økonomi. Utgangspunktet var RVs fraksjonsmerknad til reviderte nasjonalbudsjett.

Heftet er et hefte som skal vise hva som skjer nå, sier May Gythfeldt vararepresentant for RV på Stortinget. Hun har vært motoren i arbeidet for å produsere heftet. Men det er mange som har deltatt, både i og utenfor Stortingsgruppa. - Statsbudsjettet betyr noe for folk, og det nye heftet kan også ses på som en forberedelse til høstens arbeid med statsbudsjettet, slik at RV er vil være i stand til å reagere raskt når det kommer, sier Gythfeldt.

Utgangspunktet for heftet er en del vedtak Stortinget har fatta i vår, inkludert vedtakene i forbindelse med Velferdsmeldinga. - Det er et utspill og et varsko til kvinner og menn om hva som skjer i norsk økonomi. Vi har samlet en del trender, og vist hva som er i ferd med å skje både generelt og via eksempler. Vi ønsker å starte en debatt og lage analyser. Derfor er det viktig å få til-

bakemelding på innholdet i heftet.

- Det er et eget kapittel som viser hvem som taper på den dårlige kommuneøkonomien, og at det spesielt er kvinner som rammes, sier Gythfeldt. - Det var revidert nasjonalbudsjett som gjorde at vi var nødt til å sette oss ned å skrive og mene noe om spørsmålet. Men heftet er ikke noe offisielt dokument og er ikke skrevet med politikerspråk som et stortingsdokument.

Heftet er trykt opp i en foreløpig utgave som er sendt ut på høring. Det er viktig at alle som får det sender tilbakemelding. Planen er at den endelige utgaven skal foreligge til Kvinner på tvers konferansen 15. september. Det vil også være tidsnok til statsbudsjettet som kommer i begynnelsen av september. Diskusjonene omkring heftet vil både være viktige i forbindelse med den politiske kampen i forbindelse med statsbudsjettet, men også som et viktig bidrag til diskusjonen om partiprogram.

Torgny Hasaas

Mai Gythfeldt i RVs stortingsgruppe

clarte

OBUNDEN SOCIALISTISK TIDSKRIFT 2/96 68 SIDOR

GLOBALISERINGEN

ekonomi, kultur, politikk och myter

ALJAZ AHMAD

Det modernas tider

DEBATT

Jugoslavien, Nietzsche

ETT NUMMER: 40 SVENSKA KR. PROVPRENUMERATION:
85 KR (4 NUMMER). PG 251780-3 SVERIGE,
SKRIV. 2/96 PA TALONGEN.

Heismontørene vant etter 10 uker i streik:

Overenskomsten skal fortsatt gjelde!

Heismontørene gikk til kamp for å forsvare at deres overenskomst fortsatt skal gjelde i heisfaget (for andre som jobber innafor området) og kravet om at underleverandører skal ha tariffavtale. Streiken var «lovlig», støttet av NEKF og LO (passivt).

Etter 10 uker i streik er heismontørene tilbake på jobb. «Opprør» har snakket med Terje Skog, leder av Heismontørenes Fagforening (HMF), om erfaringene med streiken.

- Først, hva var bakgrunnen for at det ble kontakt med arbeidsgiverne?

- På det tidspunktet da vi trapper opp streiken, blir det nye forhandlinger mellom partene. Jeg tror at arbeidsgiverne må ha skjont og fryktet at det ville komme en støttebevegelse.

Vi har jobbet med planer for å politisere streiken. Den siste tida opplevde vi også at journalistene begynte å forholde seg til det reelle innholdet i streiken, og da begynner det å bli farlig for NHO. Jeg tror at de har hatt ei analyse av at de vet vi kunne politisere streiken ved å reise debatten om hva den egentlig handlet om - forsvaret av de kollektive avtalene, mot individualisering. Dette er basisen i fagbevegelsen.

- Men både i verksted-streiken og hos elektrikerne ble lave streikebidrag et problem, en trussel mot streiken. Vil ikke det samme skje hos dere? Hva gjorde dere med dette problemet?

- Arbeidsgiverne vet at dette ikke er tilfelle hos oss. HMF kunne også holde streiken igang. Vi har et kamfond, vi har reserver å tære på. Det betyr at det ikke er noen tom trussel at vi vil streike lenge. Ekstra streikebidrag fra HMF var viktig for streikeviljen blant de streikende.

- Rammet streiken bedriftene, og hva gjorde NHO?

- Vi hadde også en form for allianse med våre arbeidsgivere. Mange firmaer led store tap under streiken, det var ikke alle bedriftseierne som var enige i NHOs harde linje. Denne splittelsen hos arbeidsgiverne hadde også betydning. Til slutt så de seg tjent med å ha heisoverenskomsten. NHOs strategi er å få vekk de kollektive avtalene, den strategien står fast selv om vi vant nå.

- Mange lurte på streike-taktikken deres?

- Vi hadde relativt sett få ute i streik. Dette hadde mange årsaker. Fellesferien var i streikeperioden og elektrikerne var i streik - vi kom litt i skyggen av dem. Opptrappinga av streiken kom når vi fikk mer uttelling.

- Kommentar til LOs rolle?

- LO var passive også i heis-streiken. LO må se realiteten i øya, fagbevegelsen står i en

kampsituasjon overfor NHO. Passiv støtte til kravene blir ikke nok. LO burde brukt streiken offensivt for å forsvare de kollektive avtalene. Det bør reises en debatt omkring disse spørsmåla i fagbevegelsen, avslutter Terje Skog.

FOR/AS

I det Opprør går i trykken, kommer meldingen om at heismontørene har fått ut i streik igjen. Vi velger likevel å trykke ovenstående artikkel fordi vi tror at den politiske analysen fortsatt er gyldig. Red.

RVs innvandrerkonferanse 14. og 15. september

Lørdag den 14. september arrangerer innvandrerutvalget og stortingsgruppa til RV seminar om arbeidsledighet blant personer med innvandrerbakgrunn. Seminaret skal være fra 10.00 og til 17.00 og er åpent for alle - etter påmelding.

Søndag den 15. september arrangerer innvandrerutvalget og arbeidsutvalget i RV møte for medlemmer med innvandrerbakgrunn - og for andre medlemmer som arbeider med innvandringsspørsmål. Møtet er i RVs lokaler i Osterhausgt. 27 fra 09.30 til 15.00. Vi mener denne helga blir viktig

bl.a. for å utvikle en mer konkret minoritetspolitikk for RV, for å etablere et nettverk mellom medlemmer som arbeider med innvandringsspørsmål, og som opprustning til kampen mot Hagen-rasismen.

Vi håper derfor at de det gjelder har anledning til å reise til Oslo denne helga - og at fylkesstyrer kan spytte i - til reise og deltakeravgift.

Lørdagsseminaret har et omfattende og interessant program: Juan Carlos Orietas, leder av innvandrerutvalget, snakker om integrering i arbeidslivet, Oddvar De Leon

fra Organisasjonen mot offentlig diskriminering, tar for seg diskriminering på arbeidsmarkedet, Rolf Aakervik, forsker, prater om innvandrere og bedriftsutvikling, Quintino Da Fonesca, fra etablering av innvandrere på arbeidsmarkedet, foredrag om etableringsprogram for fremmedspråklige, Antonia Samaniego, RVs representant i Kontaktutvalget, om handlingsplan og tiltak. Dessuten vil en samfunnsforsker

ta for seg innvandreres situasjon på arbeidsmarkedet mer generelt.

På søndagsmøtet er temaene:

- Forslag til anti-rasistisk manifest for RV, spesielt delen om minoritetspolitikk.

Manifestet skal forøvrig diskuteres på landsstyremøtet helga etter.

- Hvordan gjøre RV til et mindre «hvitt» parti?

- Hvordan arbeide med innvandrer-saker i forbindelse med kommune-styrejobbinga.

- Hvordan styrke samarbeidet mellom medlemmene med "innvandrerbakgrunn"

Innledere er ikke fastsatt.

Påmelding til lørdagsseminaret må sendes til RVs stortingsgruppe,

Stortinget, 0026 Oslo, (eventuelt faksnummer 22313848), innen 6. september. Påmelding til søndagsmøtet må sendes til Rød Valgallianse, Osterhausgt. 27, 0183 Oslo, (eventuelt faksnummer 22989055), innen samme frist. Påmeldte vil få nærmere beskjed om pris (til reise-fordeling - pluss enkel bevertning). Vel møtt!

Jørn Magdahl

– Nasjonene finnes bare i en kort historisk epoke

Jørn Magdahl med kontroversielle synspunkter på det nasjonale spørsmål

Et hovedpoeng er at nasjonene er en integrert del av en grunnleggende historisk prosess, sier Jørn Magdahl om sitt nye hefte

«Ja, vi elsker ...?».

Hefte bærer undertittelen «en studie i det nasjonale spørsmål», og er utgitt med støtte fra Norsk Forskningsråd. Det gis ut av RV som et innspill i debatten, men kunne like gjerne vært publisert i et fagtidsskrift, forteller historikeren Magdahl.

- Jeg oppdaget underveis at det finns en forskningsdebatt rundt dette spørsmålet som nærmest har eksplodert blant historikere og i statsvitenskapelige miljøer. Jeg måtte bruke litt tid til å sette meg inn i den debatten som foregår der. Denne debatten omkring det nasjonale spørsmål er selvfølgelig aktualisert av Maastricht-prosjektet og utviklinga i Øst-Europa. Jeg prøver å vurdere og bedømme debatten ut fra min marxistiske barnelærdom, men det er mulig at hele arbeidet faller mellom to stoler: som politisk innspill og som forskning.

- Et hovedpoeng er at nasjonene er en integrert del av en grunnleggende historisk prosess. Nasjonene vokser fram som en viktig del av den moderne utviklinga. Dermed polemiserer jeg på den ene sida mot en ide om at nasjonene er gamle, slik Arne Byrkjeflot gjør seg til talsmann for i en artikkel i Røde Fane, og på den andre sida polemiserer jeg mot folk som Thomas Hylland Eriksen og Trond Berg Eriksen som hevder at nasjonene er noe folk skaper når de har bruk for det - som hvilken som helst annen kollektiv identitet. Dersom du betrakter nasjonene som et overflatenfenomen, spiller du altfor lett ballen over til høyrenasjonalistene.

- Dersom det skjer en sosial revolusjon vil nasjonalstaten etterhvert forsvinne. Jeg mener at nasjonene vil dø ut. Vi vil få en global, ikke imperialistisk, men en folkelig kultur. - Var du ikke fornøyd med de gamle, hevdoune analysene?

- Det nasjonale spørsmålet er faktisk blitt ganske mye vanskeligere enn på 70-tallet. Jeg forsvarer sjølvråderetten, men i våre dager tyder mye på at det ikke alltid er riktig å bruke sjølvråderetten til å løsrive seg og. Ta tidligere Jugoslavia for eksempel. I mange tilfeller vil det være riktige

å forsvare rettighetene til de nasjonale minoritetene innfor en statsdannelse.

- Noen hevder at felles kulturell identitet er en forutsetning for et folkedemokrati. Er ikke det et besnærende opplagt standpunkt?

- Habermas er blitt tatt til inntekt for et syn som hevder at demokrati bare er mulig innenfor en homogen nasjonalstat. Men det er klart at demokratiet må etableres på tvers av etniske og nasjonale skiller, vi lever i et land og en verden som blir mer og mer tverrkulturell. Jeg mener at argumen-

tet er farlig, fordi det gjør det veldig lett å si at det egentlig er umulig for innvandrere å delta i demokratiet i Norge.

- I vårt land har vi en sjølvforståelse som bygger på norsk historie, språk og nasjonale markeder. Er ikke den nasjonale identiteten en kraft på linje med klasseidentitet og kjønnsidentitet?

- Mitt fag er jo norsk historie. I Norge har den reaksjonære nasjonalismen til tider stått veldig sterkt, men i historisk perspektiv har den hatt relativt underordna betydning. Det er den progressive sjølv-

Jørn Magdahl, leder i Rød Valgallianse, har forsket i det nasjonale spørsmål. Nasjonene vil dø ut, hevder han.

styretanken som har vært rådende. I vår tid, med økt norsk imperialisme og økt vekst på grunn av oljekildene, så finns det en fare for at norsk sjøvinisme kan styrke seg. Gros «det er typisk norsk å være god»-kampanje for å legitimere norsk imperialisme i utlandet, kan godt ende opp med demokrati for de «norske». Vi må forholde oss dialektisk til dette, og holde demokratiaspektet oppe. EU-kampen var og er en kamp hvor det viser seg mulig å sloss for nasjonalstaten, fordi den er en arena hvor arbeiderklassen har kunnet oppnå viktige resultater. I den kommende valgkampen blir det derfor også spesielt viktig å få fram kravet om stemmerett for innvandrere.

- Glir du i retning trotskistenes syn på nasjonalstaten?

- Jeg mener at vi gamle ml-ere har gjort det litt for lett for oss sjølv i kritikken av trotskistene. Og jeg må nok ta på meg mye av skylda for det sjølv. Jeg bruker ikke mye plass på dette i heftet, men mange vil antakelig opfatte det som ganske kontroversielt. Etter mitt syn var Trotskij en ganske tradisjonell leninist i synet på nasjonalstaten. Den ultraradikalismen vi har tillagt ham i dette spørsmålet var det snarere Rosa Luxemburg og Radek som sto for. I praksis har ikke trotskistene noen entydig linje når det gjelder dette. Og når det gjelder norske forhold er det etter min mening urettferdig mot trotskistene å trekke fram Håkon Meyer. Han var jo en arbeiderpartimann som lagde seg en ideologisk begrunnelse for ikke å slåss mot tyskerne. Men alt dette har jeg egentlig sagt mye bedre i heftet. Det er faktisk mye bedre å lese det enn å høre på meg snakke, avslutter Jørn Magdahl

Tor Otto Tollefsen

REVOLUSJONÆRE **pølser,** **flammeblåsing** OG LUFTGEVÆR

I pinsen arrangerte Rød Ungdom og den nyinnmeldte RV gruppa Revolusjonært Forbund pinseleir for revolusjonær ungdom i Bergen. Studentlaget til RV kastet seg også på prosjektet i siste liten, og forholdene blei lagt til rette for en skikkelig samling av de forskjellige ungdomsmiljøene som har vokst fram i og rundt bergen Rv de siste åra.

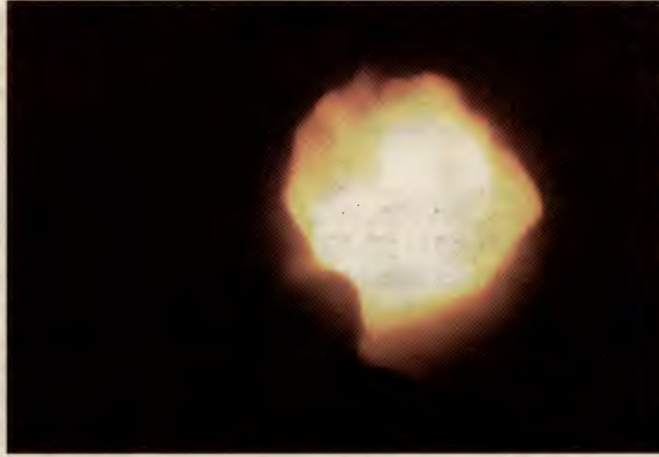
Leiren gikk over tre dager på svært lite hemmelig sted på Grimseid i den ikke særlig fattigslige bydelen Fana i Bergen. Den var prega av politiske diskusjoner og sosialt samvær, i tillegg og de obligatoriske innslagene på revolusjonær leir. Avsynging av «revolusjonære arbeidarsongar», våpentrening (luftgevær og sjølironi) og flaggheising. Etter mange lange timers slit

kunne forsamlingen faktisk minne litt om ting noen av de tilstedeværende kunne huske fra pionerleirer en gang tidlig på 80-tallet.

Den politiske diskusjonen var lagt opp med mange temaer, en del av tanken var og er at folk skal bli bedre kjent med hverandres standpunkter, lære av hverandre og begynne prosessen mot å skape en felles virkelighetsoppfat-

ning. Blant de viktigste temaene var fagbevegelsen og sosialdemokratiet, rasisme og nasjonalisme (evt det nasjonale spørsmål, for dem som har forlest seg på gamle klassikere.) Den siste debatten blei knytta opp til forholden i Nord-irland, med egen innledning om IRA.

Debatten om rasisme var konsentrert rundt statlig rasisme og parallell Norge idag og i

seddeleutdeling til turister og åpent møte utendørs.

Også de andre debattene holdt høy temperatur. Etter Sissel fra RF og Aslak Sira Myhres innledninger om nasjonalisme blei det lagt fram mange forskjellige syn på det tidligere nevnte nasjonale spørsmål. Debatten var likevel av en helt annen karakter enn de debattene som har vesrert i RV de siste åra. Det beli hverken gravd skyttergraver eller slått på stortrommer, og en nesten samla leir enes om at dette var et spørsmål som måtte vurderes utifra situasjonen, og at nasjonalstaten og nasjonale symboler måtte vurderes som redskaper i folks kampf, ikke som mål i seg selv. Debatten streifa forøvrigt innom så sprikende temaer som terrorisme og norsk kultur/vømmoltida.

Det blei lenge stillt spørsmålsteget med leirens revolusjonære pølsers almenne helsetilstand. Pakkene sa klart og tydelig at disse burde ha havna i revolusjonære mager før okotber 95, og det var jo ei stund sida. Etter lang og møysommelig grilling viste pølsene seg likevel å stå sin prøve, på samme måte som resten av det sosiale opplegget for leiren. Flammeblåsing, padling, bading(!) video og lufgeværskyting funegrete svært bra for å sørge for at lat norsk ungdom fikk nyte livet samtidig som man forklarte verden. I det hele tatt var alle enige om at det hadde vært en hyggelig tur. Eller... leirkritikken avslørte at en del av de problemene bevegelsen sliter med også har spredd seg til de unge horder. Det er de få som snakker for de mange, og disse er alt for ofte gutter. For liten vektlegging av strategi for å unngå de flinke og snakkesaliges dominans. Disse tingene må det jobbes med, for som en anne av deltagerne sa. «Selv om hele bevegelsen er sånn, trenger ikke vi bli det vi og.» Gode ord for å oppsummere en leir hvor 30-40 revolusjonære bergensungdommer var samla og minst like mange ikke kunne komme men lovde å komme neste gang.

Aslak Myhre

mellomkrigstida. Gard fra RF holdt en sterk innledning om den norske rasepolitikken i mellomkrigstida. Parallellene til dagens virkelighet var skremmende. I debatten var diskusjonen også innom spørsmål om strategi og viktige satsingsområde i antirasistisk arbeid. Det var uenighet rundt en del ting, men folk var samla om at kampen mot den statlige rasismen etter-

hvert blir viktigere enn kampen mot naziene. Folk var kritiske til de metodene som blei brukt for å bekjempe nazister idag. Som en sa det: «det er sikkert gøy å kaste stein på ruta til nazister, eller å kaste egg på Harald Trefall, men det blir ikke færre nazier eller færre som stemmer Fedrelanspartiet av den grunn». Som en følge av diskusjonen rundt statlig rasisme valg-

te deltagerne på leiren å sette igang et svært arbeide med Kirkeasyl. dette arbeidet skal skje gjennom SOS rasisme, og en arbeider nå for å opprette kontrakt med de kristne og humanitære organisasjonene som arbeider med det samme.

Blant de tinga som skal gjennomføres er kirkebygging på torgalmenningen i Berge, løpe-

Utsortering til arbeidsløshet

REFORM 94

Vil elevene få lærlingeplass slik som Reform 94 lover, eller må det opprettes flere skoleplasser? Ved skolestart er det fullt kaos i forhold til fullføring av fagutdanning. NHO toer sine hender og departementet gråter krokodilletårer - men de har begge fått det som de vil.

Næringslivet plukker nå de "beste" elevene til lærlingeplassene og samtidig spiller departementet rolla som forsmådd frier. Bedriftene oppfyller jo ikke inngåtte intensjonsavtaler. Dermed er det bedriftene som har skylda i den situasjonen som har oppstått, ikke departementet og slettes ikke reformen i seg sjøl sier politikkerne i KUF.

Krangel mens tusener er uten lærlingeplass.

Konsekvensene av Reform 94 blir nå for alvor avslørt. Tusener av elever mangler lærlingeplasser. Det krangles om hvem som har ansvaret for dette. Er det bedriftene og kommunene som ikke tar imot nok lærlinger eller er det departementet som har gjort et dårlig arbeid i forkant av at elevene skal ut i arbeidslivet? Tusener av lærekontrakter som skulle ha vært inngått har ikke blitt noe av, fordi bedriftene "svikter" i forhold til inngåtte intensjonsavtaler. Hvorfor er uklart. NHO-folka sier de tror elevene ikke kan noe, at reformelevene egentlig har for dårlig kunnskaper og for høyt fravær, til at de er noe å satse på. 40% av de som vil bli lærlinger har for dårlige karakterer eller har for mange fraværsdager til å kunne bli topp fagfolk, sier NHO. Byggebransjen sier at de ikke får søkere, og bilverkstedene at de ikke visste at de må betale for opplæringsdelen. Kommunene vegrer seg også fra å ta inn lærlinger, fordi det koster penger og verdiskapinga til en lærling i offentlig sektor ikke er så lett å måle. Der handler det mer om innsparer lønnsmidler. Dette er Kommuneforbundet på vakt mot. Lærlingen skal ikke fortrenge ordinære arbeidsplasser. Resultatet er uansett at tusener av ungdom blir tapere. Reform 94 fungerer nå som en sorteringsanstalt, for å skille A-laget fra B-laget. Men har ikke skoletrøtt ungdom vist

seg til å bli topp fagfolk selv om de er lei av skolen? For tusenvis av elever i den videregående skole er Reform-94 nå i ferd med å bli en tragedie. Manglende lærlingeplasser fører til at de må gå tredje (kanskje også fjerde) året på skole. Dette er ikke det samme som å få opplæring i en bedrift. Det er vanskelig å tenke seg en fullverdig fagarbeider som aldri har vært ute i arbeidslivet. Resultatet blir at vi får to slags fagarbeidere der den med fagbrev fra skole blir lite interessant for bedriftene.

Hvorfor skjer alt dette?

I media nå i sommer ble det avdekket at det manglet 10.000 lærlingeplasser. Elever og foreldre var engstelige. Elevorganisasjonene reagerte. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) ble presset av departementet og opinion fordi det ikke ble inngått nok lærlingekontrakter. Fy, Fy! Så skrev NHO brev til bedriftene og ba dem gjøre noe, og så ble det noen flere plasser. Ved skolestart manglet det i underkant av 8.000 lærlingeplasser. Men alt dette er skuespill!

Næringslivet har lenge ønsket seg en skole som skiller ut de flinkeste elevene. NHO ønsker seg fagutdanna folk med høy almenutdannelse som lett kan omskoleres eller sendes på jobb overalt i Norge eller i utlandet. NHO har de siste årene presset hardt på i tariffoppgjørene på krav til fleksibilitet. Reform 94 skaper fleksible arbeidere. Dette står i motsetning til våre interesser - vi vil at alle skal ha arbeid, arbeid der du bor og at kunnskapene om et fag skal gi deg fagbrev uten å være avhengig av gode karakterer i andre og ikke relevante teorifag.

Derfor er situasjonen idag nettopp slik reformen var tenkt. Det er både departementet, regjeringa, næringslivet og de partiene på Stortinget som vedtok reformen, som "har skylda". Reformen i seg sjøl er feil!

Hva vil Rød Ungdom og Rød Valgallianse?

Slik situasjonen er nå, er det viktig å få gjennomslag for noen viktige dagskrav. Vi går inn for at all ungdom under 25 år skal ha enten skoleplass, lærlingeplass eller arbeid. Reform 94 garanterer all ungdom mellom 16 og 19 år enten skoleplass eller lærlingeplass. RV/RU vil at denne garantien også skal gjelde de som "er for gamle" - de over 19 år. Elevene må være sikret lærlingeplass. Derfor vil vi:

* lovfeste en plikt for både offentlige og private bedrifter til å ta inn lærlinger

Når fagutdanninga er lagt opp slik at du skal ha to år på skole og to år i læra i en bedrift, må elevene ha trygghet i at de får den lærlingeplassen de trenger. Den eneste måten å sikre dette på, er en lovfestet plikt til arbeidsgiver til å ta inn lærlinger.

Vi stiller ytterligere krav om:

* obligatorisk innbetaling fra alle bedrifter til et sentralt lærlingefond som bedriftene kan ta ut fra ved å ta inn lærlinger. Det er også stilt spørsmål om hvem som skal dekke kostnadene ved å ha elever i læra. Vi mener at de fleste

bedriftene vil ha god inntjening på en lærling. Idag er ordningen slik at bedriften får et tilskudd på 53.000 i året + 15.000 når læretida er over. Fra nyttår skal det heller ikke betales arbeidsgiveravgift. En lærling skal ha lønn i verdiskapingstida - den tida lærlingen jobber. Opplæringstida - den tida som brukes til teoriundervisning, skal ikke lønnes. Det er gjort endringer i tariffavtalene slik at lærlingelønna er justert ned i forhold til tidligere. Den skal være halvparten av lønna til en nyutdannet fagarbeider i gjennomsnitt over to år. Med tilskuddet fra fylkeskommunen, blir netto utgift for arbeidsgiver gjennomsnittelig ca 60.000 kroner pr år. Når du så regner inn hva verdiskapinga utgjør, er det lett å se at reformen er en gavepakning til næringslivet. Derfor er det riktig å kreve at næringslivet yter mer. Spørsmålet om lønn er også viktig for lærlingen. En ting er at tariffen for lærlinger er blitt dårligere pga reformen. En annen ting er at de elevene som ikke får lærlingeplass, men må gå på skolen, heller ikke får lønn. I stedet må de kanskje ta opp studielån for å finansiere utdanninga.

Kamp mot NHO

I alle sammenhenger er NHO nå den kjempende arbeideklassens motpart. I tariffoppgjøret ser vi dette klart ved NHO sitt engasjement i elektrikerstreiken og støtten til NELFO sin lock-out. NEKF sitt krav om videreutdanning handlet om at arbeidsfolk skulle bestemme. Næringslivets Ukeavis kan da også nøkternt oppsummere i nr 22/august 96: "NELFO fikk det som de ville - beholder styringsretten". Det blir dermed strategisk viktig å formulere aksjonsparoler mot NHO i de ulike arbeiderklassesemiljøene - i denne sammenhengen i LO/privat sektor og på de yrkesfaglige studieretningene. Det er viktig å fremme en arbeiderklasseidentitet i disse ungdomsmiljøene og fremme paroler fra fagbevegelsens kamp i sammenhenger som angår ungdommen. Derfor sier vi at "det må bli slutt på at NHO-folka mesker seg i aksjeutbytte og fete lønninger, mens ungdom skal gå arbeidsledig eller ikke få den fagutdanninga vi ønsker". Vi har lagd et regne-eksempel for å illustrere (se boksen).

LO og arbeidsfolk må engasjere seg

Rød Valgallianse og Rød Ungdom mener at fagbevegelsen må ta et ansvar for at ungdom ikke blir gående ledig eller ikke får lærekontrakt. Når LO ønsker ungdomsmedlemskap, må LO samtidig jobbe for at bedriftene tar inn lærlinger. En offensiv holdning til å få fram mange lærlingekontrakter, vil også reise debatten om og kampen for kortere arbeidstid. På mange arbeidsplasser er jo situasjonen den at det er for lite arbeid og når det er mer å gjøre, jobber folk overtid. Det må være bra å få en diskusjon om hvordan vi skal få fler i arbeid, hvordan få ned overtida osv. I sin tid før reformen ble vedtatt, støttet LO NHO i deres syn om at bedriftene ikke skulle pålegges å ta inn lærlinger. Dette var etter vår mening en grov feil, som LO bør rette opp ved å støtte RVs krav om lovfestet plikt til å ta inn lærlinger.

Kamp mot ungdomsledigheten.

Flere tusen ungdom vil nå bli gående på skole istedet for å komme ut i arbeidslivet. Dette betyr at en viktig opplæring og en viktig kontakt

Dette mente vi om Reform 94:

* RV og Rød Ungdom har alltid vært imot Reform 94. Vi sa at dette var en reform som seiler under falsk flagg fordi den ga en lovfestet rett til utdanning for ungdom mellom 16 og 19 år - men som samtidig begrenset alle andres rett til utdanning.

* Reformen gir ikke rett til den utdanninga du ønsker. Du kan gå på grunnkurs med ønske om å bli fotograf, men ende opp i formigivingsfaget frisør.

* Vi sa at det var en reform som ville skape et A og B-lag gjennom en meningsløs innføring og

vektlegging av teori for alle uansett linje.

* Vi sa det betyr en rasing av fagutdanninga å samle mange ulike fag i samme "grunnkurs".

* Vi kritiserte også reformens krav til elevene om å velge riktig første skoleår. Dersom du ombestemmer deg, finner ut at du vil satse på et annet fag, blir du for gammel og mister retten til fagutdanning.

* Vi sa også at det ville medføre færre skoleplasser - noe som har skjedd og som rammer de over 19 år - folk blir tvunget over på utdanning i fag de egentlig ikke ønsker, slik som jenta som vil bli fotograf, men må gå på formigivingsfaget frisør.

Og det blir værre og værre ...

Manglende lærlingeplasser pr 7.8.96
8.000

Behovet for lærlingeplasser 96
17.000

Behovet for lærlingeplasser 97
40.000

Som tabellen viser vil denne situasjonen bli verre neste år. Da skal nye reformelever ut i læra, tilsammen er det beregnet at ca. 40.000 vil trenge lærlingeplass hvert år f.o.m. høsten 97.

med bedriftene blir borte. Muligheten for å få jobb blir mindre. Muligheten for at ungdom som tar hele fagutdanninga på skolen blir gående ledig, er derimot større. Nye år med videre- og etterutdanning venter. Ungdommen utdannes altså til arbeidsledighet. Slik virker reformen. Men det er viktig å se at det ikke bare er reformen som skaper arbeidsledigheten. Til syvende og sist er det det kapitalistsike systemet som er årsaken. Det vil aldri bli full-sysselsetting igjen i dette landet. 140.000 er ledig mens det er høykonjunktur! Kampen mot Reform 94 må ikke skape en illusjon om at et bedre skoleverk gir ungdom arbeid. Bare en annen økonomisk politikk kan gjøre det.

Av Finn Olav Rolijordet

BOIKOTT TYRKIA
tyrismen finansierer folkemordet i Kurdistan!

Kurdernes Venner selger T-skjorter med dette motivet, i svart og rødt trykk. Størrelser: L og XL. Pris: 100 kr.

Støtt kampanjen!

Bestill materiell, bli medlem: (kontingent 50 kr)

___ stk. boikott-løpesedler

___ stk. boikott-plakater (A3)

___ stk. skjorter XL ___ stk. L

Navn: _____

Adr: _____

Postnr: _____ Sted: _____

Ønsker medlemskap

Kurdernes Venner
Boks 4443
Hospitalsløkkan
7002 Tr.heim

Nytt RV-hefte: Bestill!

«Ja, vi elsker ...»?

En studie i «Det nasjonale spørsmålet» av Jørn Magdahl, leder i RV.

Pris kr 40,-

Send bestillinga til RV, Osterhaus' gate 27, 0183 Oslo, eller over faks 22 98 90 55 eller e-post: rv@sn.no

Hvorfor er det bare 75 som vil se mappa si?

DISKUSJONEN om konsekvensen av Lund-rapporten vil pågå på Stortinget og i media til ut i 1997. Gro Harlem Brundtlands famøse uttalelse til svensk TV om «at ingen har vondt av å bli registrert» gir oss nye muligheter til å bringe debatten inn på rett spor: Bl.a. til en debatt om demokratisk innsyn - og om hvorfor de ansvarlige ikke må få slippe unna med bagatellisering, men må stilles til ansvar.

Sentralt i RV synes vi at vi i starten bidro bra til å gi effekt til kravet om innsyn - og vi har laga mye materiale som skal gjøre det mulig å følge opp lokalt. Bl.a. har vi laga mal for brev til Grete Faremo om at «jeg vil se mappa mi», postkort til å signere til støtte for kravet om innsyn - og en utmerka løpeseddel som reddegjør for Erling Folkvord og RV's lovforslag om rett til innsyn - som de andre partiene må tvinges til å ta stilling til i den videre kampen.

Vi veit at bare en kraftig folkeopinion kan få MAKTA til å komme med innrømmelser. Men i sommer

kunne NTB melde at bare noe over 70 har krevd innsyn. Hvis denne tendensen ikke snur vil vi garantert få høre at bare et fåtall bryr seg om mappekrevet, og en stor del av sannheten om forfølgelsen av venstresida vil forbli hemmelig.

Riktignok kan det være enkeltpersoner som har grunner til ikke å be om innsyn for seg sjøl, men det må være seindrektighet eller annen form for sløvheter, som gjør at ikke flere har gjort noe aktivt for å støtte kravet. Dikteren sa at «du skal ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv». Han sa ikke at vi skulle tåle den urett som rammer oss selv heller. Men egentlig dreier dette seg om vilkåra for å drive politikk på venstresida - ikke bare i dag, men i ti-åra som kommer. Greier vi ikke å utnytte den vreden som er skapt av Lundkommisjonens avsløringer nå, så vil venstresida stå ytterst svakt mot liknende forfølgelse i framtida.

Jørn Magdahl

Be om mappa di! Skal vi la denne mannen og partiet hans slippe unna med det?

Venstre om!

REVOLUSJONÆRT Forbund (RF) i Bergen har gjeve ut fyrste nummer av ei ny politisk avis, med namnet Venstre om! Venstre om! «står på et revolusjonært marxistisk grunnlag», og RF har tenkt å gje ut avisa annakvar måned. Slike initiativ fortener skryt, og ikkje minst; merksemd i Opprør.

Kven er Revolusjonært Forbund? Dette er ikkje akkurat min heimebane, så de får ta fylgjande informasjon med ei klype salt. RF heitte tidlegare RUF; Revolusjonært Ungdomsforbund. RUF var ein av avleggjarane som så dagsens ljøs etter den store splittinga i sentralstyret til Raud Ungdom kring 1990. RUF var hovudsakleg aktive i Bergen og Oslo, og stod fram for omverda gjennom bladet Klasse mot Klasse. RUF/RF har vore aktive i ulike frontar, serleg SOS Rasisme, etter det eg forstår.

Tidlegare i år vedtok RF i Bergen å gå kollektivt inn i RV, utan å oppløysa seg sjølv som »gruppe». Dette førte til ei høveleg mengd skjellsord frå RF i Oslo, som meiner RV er aaalt for høgre og parlamentarisk innretta (hugs: minst ei klype salt!).

Grunnlaget
Medan RF i Oslo held fram med Klasse mot Klasse, har RF i Bergen skapt Venstre om! Avisen er i svartkvitt med eit omfang på 12 tabloid-sider. Nokre sitat frå »grunnlaget» til avisa:
«Kapitalismen er et samfunnssystem som er fullstendig ubrukelig til å løse de problemene verden står overfor. Kapitalistenes økonomiske enevælde gjør at demokratiet blir et skinndemokrati.»
«Avisen bekjemper de negative assosiasjonene folk har fått til begrepena sosia-

lisme og kommunisme, ved å fremme Rfs syn om at en arbeidstvert og demokratisk sosialisme ikke fantes i østblokkdiktaturene»
«Det er bare RV som i dag er en revolusjonær stemme i arbeiderbevegelsen. Derfor er vi medlemmer av RV, og oppfordrer andre til å bli det. Samtidig ønsker vi også at RV skal gå venstre om, slik at partiets tyngdepunkt ligger i fagbevegelsen og frontorganisasjoner, og ikke i kommunestyrene.»

Innhaldet
Hovudoppslaget på framsida er om høgreekstemisten Michael Knutsen, «Tjener penger på NAZIVOLDEN» er overskrifta. Heile artikkelen har fått plass på framsida, og innhaldet er slik eg oppfattar det, at Knutsen tener pengar på nazi-propaganda gjennom ulike postordre-firma, samstundes som det går føre seg grov «nazistisk motivert» vald i Noreg. Truleg er det tenkt å ha ein propagandaeffekt og vekkja avsky hjå folk at desse to tinga blir omtalt i same tekst og sett i samband med kvarandre.

Eit problem med denne artikkelen er at han er gjeve eit oppslag av den halv-tabloide nyhendesorten, medan innhaldet er kjemisk fritt for nyhende. Dette er ein bakgrunnsartikkel, og innhaldet er truleg kjend for 90 prosent av lesarane. Litt »tynt» altså. (Sjølvsagt er det ikkje lett å finna eit »nyhende-oppslag» når ein kjem ut kvar andre måned og skriv gratis.)

Ein stutt artikkel gjer merksam på at mange private barnehagar nektar dei tilsette tariffavtaler, du får veta kva som er dine rettar dersom du skal ha sumarjobb (ungdomsprofil!),

ein artikkel hevdar det er »av-sindig» at det blir bygd gasskraftverk trass i protestar frå ungdommen og miljøørsla, det står litt om valet i Nord-Irland, litt om Mumia Abu-Jamal, og det står langt og lenger enn langt om Lund-rapporten. Fire heile tabloid-sider går med til Lund, og brorparten av dette er ein kommentar-aktig historisk gjennomgang av overvaking og bruk av valdsapparatet i Noreg, med klår hovudvekt på »arbeidsfolk» (Menstadslaget!). Føremålet synest å vera å »politisera» avsløringane til Lund, og syna korleis dei revolusjonære har hatt rett i syne på staten og mykje anna. I tillegg nyttar ein høvet til å ta litt oppgjær med eigen tradisjon. Som konklusjon kan vi lesa:

«Vi må ta et klart brudd med den »diktatorfile» tradisjonen, og gjenreise de demokratiske marxistiske idealene. Dermed kan vi trygt si, når den neste Lund-rapporten kommer og dokumenterer overvåkingen av vårt arbeid på begynnelsen av 2000-tallet, at vi på venstresiden, vi var virkelig bedre enn høyresiden, vi har retten på vår side. Først da kan vi håpe på at et demokratisk arbeidstvert socialistisk Norge en gang kan nedsette den endelige Lund-kommisjonen som kan felle historiens dom over den gangen det fantes et politisk politi i Norge, den gangen folk fremdeles levde under kapitalistenes enevælde.» (Taram-taram!)

Vidare kan vi læra om RF sitt syn på frontpolitikk, der «samhold gir styrke» er parola. Rapport frå felles RF/RU pinseleir i Bergen, reklame for RF og RV-møte, og ei trailerhisto-

Dristig: Revolusjonært Forbund i Bergen gjev ut «Venstre om!» (faksimile)

rie frå Steppeulven avsluttar blekka.
Kvifor?
Bortsett frå å hevda at bladbudnaden (layout) kan bli noko meir gjennomtenkt og variert, skal eg ikkje gje noko vurdering av kvaliteten på avisa, eg ser ikkje kva interesse Opprør sine lesarar skulle ha av mne subjektive synspunkt. I staden vil eg stilla ein del spørsmål om sjølve avis-prosjektet, som burde ha interesse for mange av dei aktive revolusjonære i Noreg.
RF skriv sjølv av »formålet vårt er å gi ut en lesverdig avis som kan presentere klare meninger og analyser, og samtidig være nyttig.» Det høyrer fint ut, men eg sit framleis med nokre spørsmål etter å ha lese om »formålet vårt».

-Kva er målet, som avis? Vekeavis, dagsavis? Er dette ein konkurrent til Klassekampen? Til Sosialistisk Arbeideravis?
-Korleis ser RF på avisa Klassekampen? Dersom ein meiner at KK er for høgre, postmoderne-dekadent og uaktivistisk, er det då rett å bruka krefter på venstre om!, eller bør ein produsera stoff og medarbeidarar til dagsavisa KK? Vil eit eventuelt vellukka Venstre om! kunna pressa KK til venstre, eller vil høgrefløyia i KK seia at »den slags har man jo Venstre om! til», når vi kjem og kritiserer KK på revolusjonært og aktivistisk grunnlag?
-Er det uaktuelt for RF-arar å bruka krefter på å styrka Rebell, bladet til RV sin ungdomsorganisasjon Raud Ungdom?
-Er Venstre om! meint for Bergen eller for heile landet? (Mangelen på Bergens-stoff og tilbodet til lesarane om å bli kommisjonærer tydar på det siste.)
-Kan Venstre om! bli eit utgangspunkt for å byggja ei sterk gruppe innafor RV, kor dei som har initiativet i avisa får leggja mange politiske premiss? Kvifor/kvifor ikkje?
-Kva slags standpunkt og praksis er det RV har i dag som RF ynskjer å endra?
Eg voner RF kan svar på desse spørsmåla, her i Opprør.
Folk som ynskjer å tinga Venstre om! kan skriva til Venstre om!, postboks 2718 Møhlenpris, 5026 Bergen

Magnus Marsdal

RU aksjonerer for gratis lærebøker til alle elever!

19. august tok Rød Ungdom aksjonister seg inn i bokhandlere i både Oslo og Drammen. Skolebøkene fikk ny pris- kr. 0,- som en protest imot angrepet på retten til gratis utdanning. Rød Ungdom kjører denne høsten en landsomfattende skolestartskampanje med hovedkrav om gratis lærebøker til alle elever.

Martin 17 år, aksjonist i Oslo rød Ungdom var med å aksjonere på Norli bokhandel i Oslo

- Vi har oppdaga en feil i dagens utdanningssystem. I Norge skal vi ha lik rett til gratis utdanning. Med prisene på lærebøker i dag, hvor elever må betale opptill 10.000 kr. for bøker og utstyr, blir retten til utdanning et spørsmål om hvor mange penger du har. Rød Ungdom vil rette opp den feilen og sette riktige priser på lærebøkene. Riktig pris er 0 kroner. For arbeidsfolk er 5000- 10.000 mange penger å punge ut med hvert år til skolestart. Du kan ikke la være å kjøpe lærebøker. Lærerne gir deg annmerking allerede etter tre dager viss du ikke stiller med bøker.

Jostein fra Drammen Rød Ungdom
- Aksjonen fikk kjempe bra respons fra ungdommer. Etterhvert

gikk de butikk ansatte rundt med klistremerkene våre hvor det sto «Lik rett til utdanning- gratis lærebøker». Vi fikk dekning fra TV Buskeurd, Lokalavis og nærradio. Vi klarte å vise dem som skulle kjøpe bøker at ikke bare prisen på bøkene, men og hele utdanningssystemet hadde en feil.

Følg opp kravet!

Kravet om gratis lærebøker til alle elever må føres på flere steder enn skolene og bokhandelene. Det er fylkespolitikkerne som administrerer den vidregående utdanninga i fylket.

Der hvor RV har fylkesrepresentanter må de stille kravet om gratis lærebøker til alle elever. Spørsmålet om staten og fylkene har raa til gratis

lærebøker er et spørsmål om prioritering. Vi veit om milliardene som står og samler støv i form av amerikanske statsobligasjoner. Den norske staten har vist seg villig til å satse milliarder på investeringer i Nigeria. At lærebøkene i hyllene i dag koster penger er et resultat av politisk prioritering. Vår oppgave er å vise at det finnes alternativer til minister Sandals politikk.

Ingen illusjoner

Ingen har illusjoner om at kravet vinner fram, at bokbransjen sier fra seg million inntekter eller at fylkespolitikkerne kollektivt blir angrepet av fornuft. Poenget er å vise elevene som betaler prisen at fylkestinget er inkompetente til å løse deres proble-

mer, samtidig som Rød Ungdom og Rød Valgallianse står på en fornuftig politikk for norske elever.

Skolepolitikk

Hva som skjer av endringer i den norske skolen griper direkte inn i hverdagen til norsk ungdom. Kampen for læringsplasser og gratis lærebøker blir en interessekamp. Skola blir en veldig viktig del av referanseramma til ungdom. Viss vi som bevegelse klarer å melde noe innfor den ramma vil det anngå norsk skoleungdom. Eleverårsarbeid er ikke bare et arbeid imot skolereformer, men og et viktig arbeid for interessene til norsk ungdom.

Av Harald A. Selvær

parti for sovjet, etc, etc.

Det er naturligvis mye korrekt i dette, men for RVs politiske utvikling er dette lite fruktbart da et slikt aggressivt utfall dekker over det problem at RVs åndelige far, AKP ikke sto noe særlig tilbake i bindingen til Peking og Kinas Stalin; Mao. En har her å gjøre med to «kommunistpartier» som begge hadde bindinger til hver sitt stalinistiske nomenklatur: ett i Kina og ett i Sovjet.

Det er da også typisk for situasjonen at etter at disse byråkatiene ramlet sammen, så ramlet både NKP og AKP fryktelig sammen. En enorm mengde tidligere kjente AKPer driver ikke politikk lenger, er totalt forsvunnet fra klassekampens terreng.

Jeg har ikke det minste imot at det rettes den hardeste kritikk mot NKPs historie og tenkning. Det som for meg imidlertid blir galt blir om disse velkjente formuleringene om NKPs servilitet blir brukt til å dekke over det faktum at AKP ikke var mindre servile. Og det er her problemet ligger for RV: hvordan frigjøre seg fra maoisme og stalinisme og skape noe nytt innen analyser, tenkning og politikk.

Det er sikkert mange litt eldre RVere som vil føle dette som smertelig, men RV har ikke noen annen vei framover enn å ta et seriøst oppgjør med sitt eget ideologiske opphav, maoismen og AKP.

Jan Hårstad

Kjøp Rød Ungdoms støttetier

Rød ungdoms støttetiere er klare. RV har lovet å sørge for kjøp for 100 00 kroner.

- Hva skal RU med så mye penger?

- Rød Ungdom skal bruke penga til kampfond. Dvs. enten til egenkapital eller til produksjon av f.eks. matriell. Målet er å gjøre Rød Ungdom mer økonomisk uavhengig. Rød Ungdom trenger et kampfond som er bygd på politisk aktivitet, og ikke overføringer fra hverken stat eller moderorganisasjoner. Det koster å drive en ungdomsorganisasjon. Et slikt kampfond vil gi oss mer å gå på og en mer uavhengig stilling.

- Har dere ikke betalende medlemmer?

- Jo, Rød Ungdom har betalende medlemmer, men kontingent og andre inntekter går til den daglige drifta av Rød Ungdom. Vi trenger å legge opp re-

server for framtida.

- Hva kan RV forvente å få igjen for en slik gave?

- Hva vil RV sitte igjen med? I seg sjøl er det en egenverdi i å mobilisere den revolusjonære bevegelsen til å drive framtidretta økonomiarbeid. Jeg tror at gevinsten i å samle RV, AKP og RU til en felles innsats er kasnkje større en det innsamla beløpet. Bevegelsen har gode tradisjoner med å gjøre økonomiarbeid til politisk arbeid.

Å styrke Rød Ungdoms kampfond er og en investering i framtida. Skal vi bygge den revolusjonære bevegelsen framover er Rød Ungdom helt avgjørende. Derfor blir det også helt avgjørende hva slags Rød Ungdom som bygges. Skal det være en organisasjon som bygger økonomien på munn til hånd prinsippet, eller skal bevegelsen stå på en økonomisk grunn som er sikra gjennom politisk arbeid? Det kan RV få svare på gjennom arbeidet

med økonomikampanja til Rød Ungdom.

Rød Ungdom har mye aktivitet. Vi aksjonerer for gratis lærebøker og imot Hennes & Mauritz reklamer. Evnen til å gjennomføre aksjoner henger sammen med hvordan økonomien til Rød Ungdom ser ut. Det er den avtalen vi kan inngå med RVs medlemmer. Jo flere støttetiere de kjøper- jo mere kommer vi til å plaga staten og kapitalen i Kongeriket Norge! - Hva forventer RU at RV skal gjøre?

- Vi forventer at RV-lagene tar en runde blant medlemmene og får dem til å kjøpe for 100 til 500 kr, så mange som mulig. Så videregelses disse av RVs medlemmer etter eget ønske. Men det haster for lagene å få bestilt og samlet inn penger. Bestilling sendes RV-kontoret, helst på postgiro

RED

Liste over materiell som kan bestilles fra RV:

Sendes til RV, Osterhausgt. 27, 0183 Oslo eller faks til 22 98 90 55.

Hefter:

	Pris:
.....stk. RVs prinsippprogram og arbeidsprogram. Nytt opplag.	kr 30,-
.....stk. Studierkel på RVs prinsippprogram.	kr 20,-
Arbeidshefte, trykt. Av Jørn Magdahl.	
.....stk. Blod, svette og tårer.	kr 30,-
RV-artikkelsamling om Reform 97, 44 s., trykt. Red. Finn Olav Rolijordet.	
.....stk. Energilandet Norge og den fattige verden.	kr 40,-
RV-studiehefte (SNV), 58 s., trykt. Av Knut Henning Thygesen.	
.....stk. Oppløsningen av Jugoslavia - kampen om Bosnia-Herzegovina.	
RV-studiehefte, 48 s., trykt. Av Peder Martin Lysestøl.	kr 40,-
.....stk. RV krever 6-timers dag nå!	kr 20,-
RV-hefte, 26 s., trykt. Av Nina Aakernes og Rune Soma.	
.....stk. 20 år med RV i kommunestyre og fylkesting - to år på Stortinget.	kr 50,-
RV-bok, 240 s., paperback. Red. Aksel Nærstad.	
.....stk. Eritrea - miljø og utvikling	kr 20,-
RV-hefte (i samarbeid med SNV), 24 s., trykt. Av Sigurd Jorde.	
.....stk. Fortsatt kamp mot EU! Nei til den utvida EØS-avtalen!	kr 30,-
RV-hefte, 58 sider, trykt. Av Solveig Aamdal. NB! Nytt pr mai.	
.....stk. Ja, vi elsker. Studie i det nasjonale spørsmål.	
RV-debattheft, 64 s., trykt. Av Jørn Magdahl. NB! Nytt pr juni.	kr 40,-

Fra Stortingsgruppa, kopihefter:

.....stk. Ny retning for et selvstendig Norge.	Gratis
RVs merknad til statsbudsjettet 1995.	
.....stk. Det er ikke penger det står på.	Gratis
RVs forslag til statsbudsjettet 1996.	
.....stk. Dette mener RV om Velferdsmeldinga.	Gratis
RVs fraksjonsmerknad til Stortingets behandling, mai 1996.	
.....stk. Hev kvinnelønna!	Gratis
Stortingsgruppas arbeid med likelønn 1993-1996.	
.....stk. Arbeiderpartiet - en fare for kvinner.	Gratis
RVs fraksjonsmerknad til revidert statsbudsjett 1996	
Løpesedler:	
.....stk. Med folk mot makta.	kr 1,-
Generell verveløpeseddel med giro for innmelding. Ny pr juni 96.	
.....stk. Viktige punkter i RVs politikk.	kr 1,-
.....stk. Det er verre enn du trur. Om EØS. (1.mai-løpeseddelen, noen igjen.)	Gratis
.....stk. Hvorfor står tusensvis av elever uten læringsplass? Til RV/RUs skolestartkampanje.	kr 0,50
Plakater:	
.....stk. Med folk mot makta.	kr 3,-
.....stk. Nei til reform 97.	kr 2,-
.....stk. RVs sikkerhetspolitiske forankring ligger fast.	kr 10,-
Klistremerker:	
Utsett reform 97 - med 4 ulike tilleggstekster:	kr 2,-
.....stk. Ingen 6-åringer inn før alt er klart.	
.....stk. Unger er ikke burhøns.	

.....stk. Sardinisering i skolen? Nei takk!
.....stk. Skolen er ikke moden for 6-åringene!

"Jeg vil se mappa mi":	
.....stk. Løpeseddel om RVs lovforslag om innsyn.	kr 1,-
.....stk. Postkort, ferdig til innsending.	kr 2,-
.....stk. Brevmal, krav til justisministeren.	Gratis
.....stk. College-genser, grå. Angi størrelse: _____	kr 150,-
.....stk. T-skjorte, svart. Angi størrelse: _____	kr 75,-

Materiellista er ajourført: 20.8.96.

Bestillinga sendes til:

Navn _____
Adresse _____
Postnummer _____
Poststed _____

Hvor ble det av femmer'n min?

I det herrens år 1963 var min tur kommet til å bli innrullert i det norske skoleverket. Kort tid etter skolestart fikk vi en gave av byens sparebank - Gjøvik Sparebank - på kr 5,-.

En liten formue den gang.

Av Finn Olav Rolijordet

Pengene skulle være starten på et kundeforhold, men den gang ble det vel mer presentert som en pedagogisk greie for å lære den oppvoksede slekt til å spare penger til ulike behov som sykkel osv. Nåvel, i denne sammenhengen skal den siden av saken ligge. Det som er temaet i denne sammenhengen er bankfusjoner - illustrert gjennom å følge min lille femkroning og hvem som har råderetten over den.

Gjøvik Sparebank

Vi gjør et lite sprang i tid til året 1978. Gjøvik Sparebank, en bank av og for folket i motsetning til en forretningsbank, oppnådde dette året en forvaltningskapital på 325 mill. Bankens egenkapital utgjør 3,2% av totalkapitalen. Banken betjener byens næringsliv, lokalbefolkningen, og er sunn og frisk. Arbeidsplassene i banken er trygge og de deler ut i lokalsamfunnet av overskuddet sitt. I styret sitter kjente navn fra byens forretningsliv og lokalpolitikere. Forstanderskapet består av 41 personer, fremtredende og respekterte byborgere og ansatte i banken. "Femmer'n" (= all det jeg har spart) er trygg.

Sparebanken Vestoppland

1984 er banken blitt til Sparebanken Vestoppland gjennom sammenslåinger med andre lokale sparebanker. Forvaltningskapitalen er vokst til 1.100 mill. og egenkapitalen er nå 5,7% av totalkapitalen. Forstanderskapet er fortsatt 40 mennesker, men nå er det litt lenger mellom hver kjente person. Det samme gjelder styret, noen ukjente navn for en innføring, men fortsatt er byen representert. Banken betjener den samme kundemassen som før. Alt vel.

Sparebanken Østlandet

4 år fram i tida har vi så blitt til Sparebanken Østlandet. Sparebanker i regionene Vestoppland, Valdres, Lillehammer og Gudbrandsdalen har gått sammen, og om kort tid skal Spareskillingsbanken i Oslo bli med i Sparebanken Østlandet. Da vil banken få en forvaltningskapital på 8.600 millioner. Nå er den bare 7.500 millioner. Egenkapitalen utgjør 5,4% av totalkapitalen, stadig økende altså. Forstanderskapet har økt til 61 personer, det er langt mellom noen kjente navn, og 10 personer sitter i styret, deriblant et par fra hjembyen. Men 1988 var et "bratt" år og "banken har iverksatt en rekke tiltak for å

minskede kostnadene og øke inntjeningen". Det spørs om ikke de fleste gode intensjoner og håp fra de voksne i 1963 om et trygt sosialdemokratisk velferdssamfunn svinner hen. Hva skal jeg gjøre med femmer'n?

Sparebanken NOR

1991 er Sparebanken NOR sitt første hele driftsår. Sparebanker i fylkene Akershus, Buskerud, Oppland, Oslo, Vestfold og Østfold har gått sammen. Det er definitivt en annen bank idag enn den lokale sparebanken i 1963. Med en forvaltningskapital på 76.000 millioner er banken landets tredje største. I Årsberetningen for 1995 slår nøkternt fast at forvaltningskapitalen nå er på 101.000 millioner (101 mrd!) Egenkapitalen er på 13,3%. Styret, dvs konsernet, ledes av Kjell O. Kran, prisbelønt næringslivsleder. Forstanderskapet er borte, det heter nå konsern-representantskap og består av 60 personer. Banken har også fått inn sin forretningside, der det blant annet heter: "Banken prioriterer lønnsomhet og effektivitet framfor vekst. Virksomheten skal styres mot de områdene som gir størst avkastning."

Hva er denne historia uttrykk for?

"Femmer'n" min har blitt med på en utrolig banksentralisering. Mitt eksempel med sparebankene tror jeg er ganske "snilt". En tilsvarende gjennomgang av en forretningsbank vil vise den samme tendensen, men med et tøffere utslag på ansatte osv, fram til bankkrisa og statens redningsoperasjon. Det som er skissert er en utvikling der stadig færre personer kontrollerer stadig mere penger. Og ei utvikling der råderetten over lokal kapital overtas av storborgerskapet. For forretningsbankene er det nå interessant å følge med på debatten om eierstrukturen, da de igjen går med store overskudd.

Hva jeg gjorde med femmer'n? I 1993 byttet jeg bank etter en runde på boliglansrenta - til Postbanken. Av rent forretningsmessige hensyn.

(Forvaltningskapital = sum av egenkapital, innskudd, kreditorer osv, lik totalkapital)

(Artikkelen bygger på en undersøkelse gjennomført som en del av en studiesirkel om lokale klasseforhold, kalt "Fattige og rike der du bor".)